

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Klinika Psychiatrii w Szpitalu Bielańskim

Kierownik Kliniki: dr hab. n. med. Michał Lew-Starowicz, Prof. CMKP

ul. Marymoncka 99/103, 01-813 Warszawa

tel: (+48) 22 5693 700 fax: (+48) 22 5693 712 <http://www.cmkp.edu.pl>

Warszawa, 26.08.2021

Recenzja pracy doktorskiej mgr Magdaleny Mijas
„Wybrane wskaźniki stanu zdrowia w grupie mężczyzn należących do
subkultury Bears”

napisanej pod kierownictwem naukowym prof. dr hab. Grażyny Jasieńskiej
(promotor) i dr Andrzeja Galbarczyka (promotor pomocniczy), w Zakładzie Zdrowia
i Środowiska Wydziału Nauk o Zdrowiu UJ CM

Rozprawa doktorska złożona przed Radą Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu
Jagiellońskiego – Collegium Medicum

Recenzent: dr hab. n. med. Michał Lew-Starowicz, Prof. CMKP
Klinika Psychiatrii, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie

Doktorantka w swojej pracy badawczej skoncentrowała się na subkulturze Bears stanowiącej znaczącą liczebnie grupę w obrębie populacji mężczyzn mających kontakty seksualne z mężczyznami (ang. Men who have sex with men, MSM). O ile literatura na temat szeroko pojętych problemów zdrowotnych i psychologicznych oraz zachowań ryzykownych wśród MSM jest obszerna, stosunkowo niewiele badań ukazuje istotną z punktu widzenia zdrowia publicznego specyfikę poszczególnych subpopulacji, a także złożoność i interakcje różnorodnych czynników wpływających na zdrowie i funkcjonowanie społeczne. Z wcześniejszych badań wiadomo, że Bears obarczeni są częstszym występowaniem sercowo-naczyniowych czynników ryzyka oraz stygmatyzacją związaną z wyglądem i tożsamością seksualną. Celem badań Doktorantki była natomiast eksploracja wyznaczników zdrowia odnoszących się do modelu stresu mniejszościowego, z uwzględnieniem perspektywy interseksyjności i norm specyficznych dla subkultury Bears. W dotychczasowej literaturze przedmiotu brakowało tego rodzaju danych, które wydają się mieć istotne przełożenie na konkretne działania promujące zdrowie uwzględniające specyficzne potrzeby badanej subpopulacji MSM. Cel pracy wydaje się zatem uzasadniony naukowo i wartościowy zarówno z punktu widzenia poznawczego, jak i praktycznego.

Podstawę pracy doktorskiej stanowi monotematyczny cykl trzech publikacji:

1. Mijas M. Uwarunkowania zdrowia w grupie mężczyzn należących do subkultury Bears na tle populacji MSM. Przegląd piśmiennictwa. *Psychiatr Pol.* 2021; 214:1-12.
2. Mijas M, Koziara K, Galbarczyk A, Jasińska G. Chubby, Hairy and Fearless. Subcultural Identities and Predictors of Self-Esteem in a Sample of Polish Members of Bear Community. *Int J Environ Res Public Health* 2020; 17(12): 4439
3. Mijas M, Koziara K, Galbarczyk A, Jasińska G. Cardiovascular disease risk in bears and other gay men: a descriptive study from Poland. *Int J Environ Res Public Health* 2021; 18(3): 1044

Cykl obejmuje jeden przegląd piśmiennictwa i dwie oryginalne prace badawcze. Wszystkie artykuły ukazały się w uznanych czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym, posiadających współczynnik IF. Dla całego cyklu, łączny IF wynosi 6,888. We wszystkich pracach doktorantka jest pierwszą autorką, a jej udział procentowy w ich powstaniu wyniósł odpowiednio 100%, 70% i 70%. Prace badawcze powstały w oparciu o badania, dla których doktorantka uzyskała wsparcie finansowe z grantu Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta (praca nr 2) oraz stypendium doktorskiego w ramach grantu NCN (praca nr 3).

Treść wszystkich publikacji złożonych przez Doktorantkę jako dokonanie naukowe mieści się w zakresie tematyki i celów pracy określonych przez Autorkę. Wszystkie artykuły zostały

opublikowane w czasopiśmie recenzowanych, zostały zatem poddane szczegółowej ocenie przed dopuszczeniem do publikacji.

Praca doktorska, oprócz załączonych kopii artykułów składających się na monotematyczny cykl będący podstawą rozprawy, zawiera także streszczenia rozprawy w języku polskim i angielskim, wstęp teoretyczny będący wprowadzeniem do tematyki objętej badaniami, założenia badawcze i cele pracy, opis zastosowanych metod badawczych, omówienie wyników badań oraz wnioski, jak również wykaz stosowanych skrótów i piśmiennictwo cytowane w tej części pracy. Udokumentowano odpowiednie zgody Komisji Bioetycznej na prowadzenie badań w tematyce pracy. Doktorantka udokumentowała także oświadczenia współautorów publikacji określające ich udział w przygotowaniu poszczególnych prac. Zaprezentowana praca doktorska zawiera zatem wszystkie elementy niezbędne do dokonania recenzji w postępowaniu doktorskim.

Autorka wykazuje się holistycznym spojrzeniem na problemy zdrowotne badanej grupy w rozumieniu modelu biopsychospołecznego. Całość napisana jest starannie pod względem stylistycznym. Cele badań zostały opracowane na podstawie wyczerpującej analizy literatury przedmiotu i określenia niewystarczająco poznanych zagadnień takich, jak zależności między narażeniem na stygmatyzację a wskaźnikami zdrowia somatycznego i psychicznego. Zaletą badań jest także powiązanie danych samoopisowych z wynikami pomiarów antropometrycznych.

Omawiając swoje prace, Autorka podkreśla m.in. szczególne cechy wyróżniające przedstawicieli subkultury Bears na tle MSM, w tym bardzo wysokie rozpowszechnienie otyłości wśród mężczyzn identyfikujących się jako Bear (84%), przy równoczesnym negatywnym związku doświadczenia stygmatyzacji ze względu na masę ciała i pozytywnym związku wskaźnika BMI z samooceną. Nie stwierdzano istotnych różnic w zakresie wskaźników depresyjności, stygmatyzacji doświadczanej w odniesieniu do tożsamości seksualnej, ilości spożywanego alkoholu i palenia papierosów oraz podejmowanej aktywności fizycznej w porównaniu z ogólną grupą MSM.

Do problemów metodologicznych, które, moim zdaniem wymagałyby nieco szerszego omówienia w kontekście ograniczeń pracy, należą: (1) niejednorodność tej części badanej społeczności, która nie włączała identyfikacji Bear w obręb swojej indywidualnej tożsamości; (2) określanie występowania chorób takich, jak nadciśnienie, cukrzyca czy dyslipidemia na podstawie informacji od badanych, bez wglądu w dokumentację medyczną; (3) różnice wieku respondentów w badanych podgrupach. Różnice międzygrupowe w zakresie występowania sercowo-naczyniowych czynników ryzyka, jak i indywidualnej prężności i samooceny w modelach kowariancji traciły swoją istotność po uwzględnieniu poprawek na wiek.

Doktorantka zwraca natomiast słusznie uwagę na ograniczenia opierania się na wskaźniku BMI bez uwzględnienia dystrybucji tkanki tłuszczowej i mięśniowej oraz oceny wydolności fizycznej. Wskaźniki te wydają się dużo bardziej istotne w ocenie ryzyka i planowaniu oddziaływań profilaktycznych. Bardzo istotnym aspektem praktycznym podkreślanym przez Autorkę jest znaczenie zrozumienia subkulturowych norm atrakcyjności i ich wpływu na samoocenę w

subkulturze Bears, co niesie za sobą konieczność modyfikacji działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej, z położeniem nacisku na promocję aktywnego stylu życia i zmniejszenia presji na redukcję masy ciała.

Podsumowując, zaprezentowana praca doktorska stanowi oryginalne, autorskie rozwiązanie problemu naukowego, jakim jest ocena wskaźników stanu zdrowia w grupie mężczyzn należących do subkultury Bears. Przygotowanie badania jak i treść rozprawy wskazują na dobre przygotowanie merytoryczne Doktorantki i jej wiedzę teoretyczną w zakresie problematyki związanej ze złożonymi uwarunkowaniami stanu zdrowia i samooceny w badanej grupie. Doktorantka miała wiodący udział w przygotowaniu prac składających się na monotematyczny cykl artykułów, a wyniki swoich badań opublikowała w renomowanych czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym.

Uważam, że spełnione zostały warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668). W związku z tym wracam się do Rady Dyscypliny Nauki o zdrowiu UJ o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.